



A tudás fája

2009 július 23. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Azt mondta valaki, hogy meghamisították a Genezist, mert hogy az Úr eredetileg nem tiltotta Ádámot a tudás fájától, annak gyümölcsét?!, hanem ellenkez?leg, buzdította annak fogyasztására.

Jó, jó, elhinném, mert én alapvet?en hiszékeny vagyok, és hamisításokban valóban b?velkedik a történelem, ha jobban utána gondolva, a szöveget kézbe véve, nem lenne oly kerek és értelmes ama mondat.

"De a **jó és gonosz tudásának** fájáról ne egyél; mert..."

Móz. I. 2.17, Károli

Nos, az els? észrevételem, hogy szó sincs itten a tudás fájáról. Itt *egyfajta* tudásnak a fájáról van szó.

Még egyszer:

alig hihetem, hogy e két fogalom, „tudás fája” és ez, „jó és gonosz tudásának fája”, ne lenne megkülönböztethet?. Nem csak megkülönböztethet?, hanem két kardinális mértékben különböz? dologról van szó.

...egyfajta képesség megszerzésér?l van szó. Ez a képesség egy megkülönböztetésnek a tudása, egy olyan megkülönböztetésnek, amelynek birtoklását mi és ma egészen természetesnek érezzük. A dolgok és jelenségek felosztása, a jó és a gonosz általános tudatunk szerint alapelemei létünknek. Vagy mégsem? Hisz az Úr rögtön halállal fenyegette Ádámot. És ha ? valamivel fenyeget, akkor az megtörténik. Meghalunk, meghaltunk? Attól tartok, igen. A jó és a gonosz megkülönböztetése nélkül is lehetséges természeti, fizikai értelemben vett életet élni. A jó és a gonosz ismeretét megel?z?en az ember teljes és világos életet élhetett. A jó és a gonosz ismeretével nem nyertünk semmi mást, mint egy koordináta-rendszert, amelyen a dolgokat el szoktuk helyezni. Mértéke lett jónak és rossznak.

Helyi értéket nyert minden jó és rossz dolog. Mást nem tudott kapni, mert az abszolút értéket az Úr, teljesen indokolt el?vigyázatosságból, magának tartotta meg. Viszonylagos, helyi értéke lett mindennek e világban, csak hogy arról meg szoktunk ám feledkezni, hogy nem pusztán az egyes tárgyakkal (lényeknek, fogalmaknak, stb.) helyi, azaz viszonylagos ez értéke, de ugyanúgy viszonylagos maga a rendszer is. Viszonylagos nem csak a tárgyak értéke, de viszonylagos maga a mértékegység, a mérleg és saját ötleteim, melyeket éppen ide rittyentek. Úgy hiszem, a dolgok értéke méricskélésének egyenes következménye, hogy ma, amint Pál kijelenti, „tükör által homályosan” látunk.

Valójában és igazából semminek sincs el?jele, semmi sincs, ami önmagában jó vagy rossz lenne. Néha nem könny? ezt elfogadni, f?leg, hogy nem lehet bizonyítani. Például meghallod, hogy ölik az ártatlant. Felháborodsz, és joggal. Csak hogy jogod és indulatod egyként gyökérmondatunk következménye. Rossznak tudod azt, hogy *ártatlant ölni*. Jónak tudod, hogy *ártatlan*. Még csak cáfolni sem akarom ezeket, pusztán fenntartom, hogy lehet más értékrend is!

Más megfogalmazásban: jó és rossz megkülönböztetése divatos idegen szóval emocionalitás. Ez a szó azért hasznos, mert ha magyarul mondanánk, lenne mit pironkodni. Ugyanis semmi mást nem jelent, mint ösztönök után élni. Ösztönélet, de a legtágabb értelemben. Tehát ide tartozik az is, hogy a n? óráig válogat egy sálat a divatboltban, az is, hogy kölke közben kirántja a széket a tanár alól, szóval teljesen minden, ami nem szorosan értelmi tevékenység.



Amíg nem ettünk a fáról, nem haltunk meg. Még ha nem is voltam ott, el kell fogadnom, mert így kerek a kép. A tisztán értelmi, okszer? élet világos és örök. Nem kellemes és h?deizgi, hanem világos és örök. A halál és üdvösség kérdése az óta létezik, hogy elnyertük az emocionalitás sarát.

Hogy milyen az ösztönök nélküli, pontosabban azokat kordában tartó élet, azt még itt-ott láthatjuk, mint idézetet hajdani kolostorok csendes mormolásából, kivételként el?forduló szerzeteseink megnyilvánulásaiból, vagy néha a moziban, ha egy becsületes rendez? a múltnak nem gyalázásával, hanem ?szinte bemutatásával foglalja el magát. Nem emlékszem a részletekre, de a címét, azt jól megjegyeztem; „Le derni?r seigneur de Balkan”, két vagy három részes tévésorozat az utolsó balkáni úriemberr?l. Egy török nemes életét kíséri végig, a lényegét számomra egyetlen jelenet foglalja össze. Els? világháború, hosszú sorokban vándorog a tönkre vert török hadsereg visszafelé, az út menti mez?n pedig magányos lovas vágtazik szembe. Fehér inge lobog, hátán vadászpuskája, nyergén egy pléd összetekerve, most érkezett Párizsból, siet jelentkezni a parancsnokságon. A tökéletes id?szer?tlenség és a tökéletes becsület filmszalagon. És innent?l nem folytatom ezt a szálát, tudjad, nyájas olvasóm, hogy ezt a filmet meg kell nézni, mert rendkívül szép emlékm?ve a kommunizmus és a nacionalizmus által a huszadik századi közép-Európában felzabált nemesi osztálynak. Ilyet a magyar filmm?vészetben nem láttam, azért persze lehet, hogy...

Ki kellett volna húznom az utolsó bekezdést, ha meg nem alapozná egy újabb, fontos nézetét a dolognak. Az jutott

eszembe, hogy a paradicsomi jelenet nem volt, hanem folyamatos jelen. Nem igaz, hogy megtörtént, hanem az igaz, hogy most és mindenkor történik. Az nem a zsidók több ezer éves hagyománya, hanem mindenkori feladatom nekem, itt és most. A kígyó persze nem kígyó, mert az én vagyok, hanem... a fene tudja, muszáj megszemélyesíteni ezt? Nem, nem külső és másik személy, a kísértés az ember önmagában hordozza. A lényeg a választás lehetősége. Igaz, a test sok mindent megnehezít, olyan ez, mintha direkt magasabbra állították volna a léceket, de a lényeg, hogy a választás lehetősége mindenkor adott. Szabad elfogadni a világ koordináta-rendszerét, és használni rogyásig, és szabad elutasítani. Ámbár azt nehezen teszi a társadalom.

Pogány István

Szerző a Flag Polgári Műhely tagja



Ajánló
